

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

20. 10. 2025
lekce šestá

NEJČASTĚJŠÍ CHYBY A JAK SE JIM VYHNOUT

Bc. Magdaléna Kupková

Největší pastí je přijmout
informaci jako fakt
bez jejího ověření
v primárním zdroji.

1. chyba

✖ ZAČÍNÁME PŘÍLIŠ DALEKO V MINULOSTI

- skok do matrik 18. století bez ověření údajů o svých prarodičích

PROČ JE TO PROBLÉM

- bez ověřených informací o poslední generaci se může stát, že sledujeme úplně cizí rod

✓ jak na to správně

- postup od sebe dozadu – krok po kroku → ověřit každou generaci, než se posuneme dál
- nejprve ověřím, kdy a kde se narodil můj dědeček, až poté hledám jeho rodiče v matrice narozených

2. chyba

- ✗ **SLEPÉ KOPÍROVÁNÍ ONLINE RODOKMENŮ**
- ✗ „Na MyHeritage už ten rod někdo má!“ – a tak ho nadšený nováček prostě zkopíruje

PROČ JE TO PROBLÉM

- na internetu je spousta neověřených údajů
- jeden chybný Jan Novák se pak šíří dál jako „pravda“

✓ jak na to správně

- online rodokmeny bereme jako **vodítko**, ne jako důkaz
- každou informaci ověřujeme přímo v matrice

3. chyba

✗ CHYBĚJÍCÍ POZNÁMKY O ZDROJÍCH

- zapíšeme si datum bez poznámky odkud je

PROČ JE TO PROBLÉM

- za ~~rok~~ týden už nevíme, zda bylo z matriky, nebo z rodinného dopisu

✓ jak na to správně

- u každého údaje si zapisujeme **zdroj** – ideálně přesně, včetně odkazu nebo signatury
- H_026_N_Jan-Prokop_MZA_16447-117
- H_SO_Olsi-40_1900_MZA_VM0607-106
- H_SO_Olsi-40_1900_MZA_VM0607-107
- <https://www.mza.cz/scitacioperaty/digisada/detail/14244?image=226105010-000039-000770-001900-000566-04-VM0607-01060.jp2>

4. chyba

× DŮVĚRA VŠEMU, CO JE NAPSÁNO V MATRICE

- „Je to v matrice, tak to musí být pravda.“
- faráři se také mýlili – zkomolili jméno, zapsali špatné místo, číslo domu nebo chybně určili rodiče

PROČ JE TO PROBLÉM

- jedna přepisová chyba nás může zavést na úplně jinou stopu

✓ jak na to správně

- porovnávání více záznamů – narození, svatba, úmrtí, sourozenci
- když něco neseďí, hledáme souvislosti
- v matrice narození je „Anna, dcera Františka Novotného z Kamenice“, ale u svatby má otec „z Kameničky“
- po ověření zjistíme, že farář se prostě přepsal

5. chyba

× NEDOSTATEČNÉ POZNÁMKY A ORGANIZACE

- nadšení badatelé zapisují „jen to hlavní“ – a za měsíc už nevědí, co vlastně chtěli zkontrolovat

PROČ JE TO PROBLÉM

- bez systému se rodokmen rychle promění v hromádku nejasných údajů

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

✓ jak na to správně

- sešit, genealogický program nebo Excel
- vše hned zapisujeme - jména, data, zdroje, poznámky, i pochyby
- jednoduchá tabulka se sloupci: jméno – datum narození – místo – zdroj – poznámka

KUČERA

	příjmení	jméno	dat. narození	místo	zdroj	datum úmrtí	místo	zdroj	dat. svatby	místo	zdroj	poznámka
1	KUČERA	VÁCLAV	20.9.1947	Olš' u. 0 77	EL				24.9.1966	Vel. Mč.	OL	
2	KUČERA	JOSEF	13.2.1903	Dolní Bory 14	MZA-15636-71	16.6.1988		partě	8.9.1931	Lavičky	MZA-16474-131	MAT BIKA
3	ŠTĚPÁNKOVÁ	CECÍLIE	20.4.1912	Lavičky 59	MZA-16461-38	10.10.1986		partě	8.9.1931	Lavičky	MZA-16474-131	MAT BIKA
4	KUČERA	JOSEF	13.11.1872	Olš' 8	MZA-15849-42	21.3.1938	Olš' 84	MZA-15862-44	29.4.1902	Netín	MZA-15836-9	
5	PEŠKOVÁ	MARIE	5.1.1875	Netín 28	MZA-15849-14	po r. 1949			29.4.1902	Netín	MZA-15836-9	
6												
7												
8												

6. chyba

✗ PŘEDPOKLAD, ŽE ROD ZŮSTAL NA JEDNOM MÍSTĚ

- „Naši byli odjakživa z téhle vesnice.“
- jenže lidé se stěhovali kvůli práci, svatbě nebo vojně

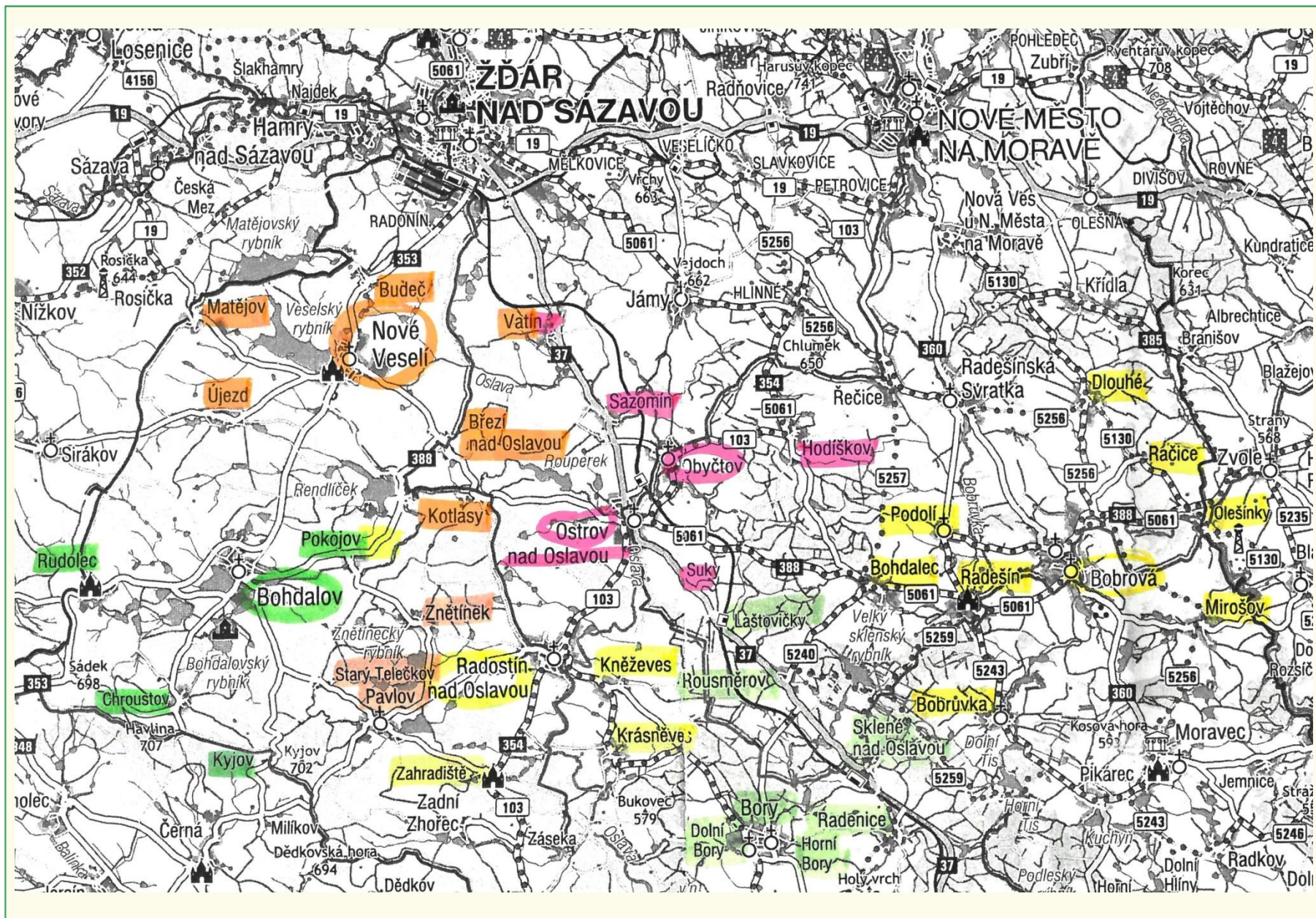
PROČ JE TO PROBLÉM

- pokud hledáme jen v jedné obci, snadno přehlédneme pokračování rodu jinde

✓ jak na to správně

- sledujme svědky u sňatků, povolání nebo křestní jména dětí – často napoví, odkud rod pochází
- u narození bydliště kmotrů
- u svatby je svědek „Josef Novák z Dolní Lhoty“ → to může být bratr ženicha – zkusím tedy hledat i tam

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

PRAKTICKÁ UKÁZKA

- <https://www.mza.cz/scitacioperaty/digisada/search>
- Antonie Křípalová, Dobrá Voda 85

Sčítací operát

Kód sady

VM0910

Rok sčítání

1921

Archiv

Žďár nad Sázavou

Název fondu

Okresní úřad Velké Meziříčí

← ZPĚT NA HLEDÁNÍ

Město/obec

Dobrá Voda

Část obce/osada

Dobrá Voda

Ulice

Číslo popisné od-do

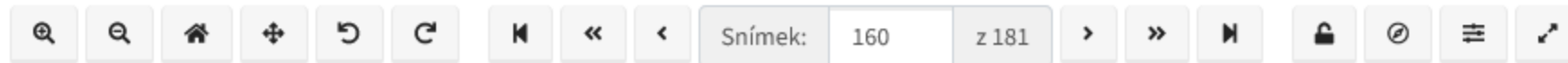
1-96

Rozpis čísel popisných

1-17, 19-59, 61-73, 77-87, 89-96

Digitalizované snímky

Další data

Snímek:

160

z 181

- <https://www.mza.cz/scitacioperaty/digisada/detail/13635?image=226105010-000039-000770-000000-000647-03-VM0910-01600.jp2>

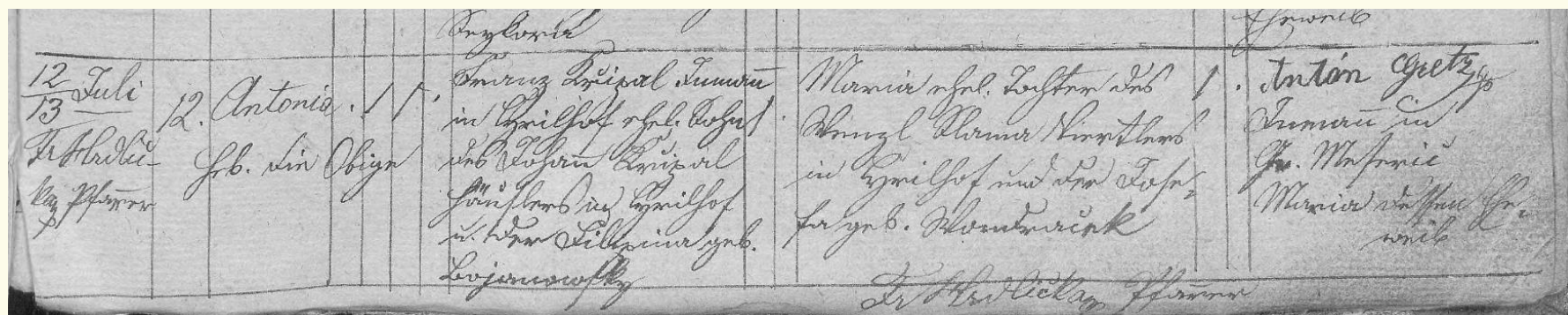
PRAKTICKÁ UKÁZKA

- Antonie Křípalová, Dobrá Voda 85
- <https://www.mza.cz/actapublica/matrika/hledani>
- červen/červenec 1873
<https://www.mza.cz/actapublica/matrika/detail/6479?image=216000010-000253-003380-000000-015715-000000-00-B07780-01870.jp2>
- není tam → prohledám 2-3 roky před i za
5. července 1875 → Karolina
<https://www.mza.cz/actapublica/matrika/detail/6479?image=216000010-000253-003380-000000-015715-000000-00-B07780-01910.jp2>

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

PRAKTICKÁ UKÁZKA

- Antonie Křípalová, Dobrá Voda 85

7. chyba

✗ **IGNOROVÁNÍ VARIANT JMEN A PŘÍJMENÍ**

- předpoklad, že se jméno psalo vždy stejně

PROČ JE TO PROBLÉM

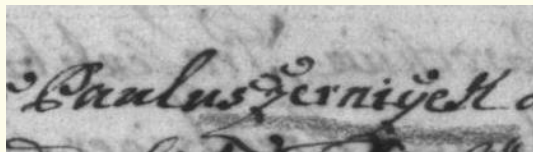
- v 18. a 19. století se psalo, jak kdo slyšel
- jedno příjmení může mít několik podob

✓ jak na to správně

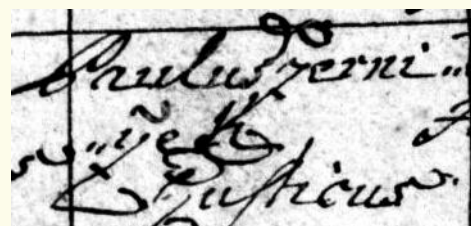
- zapisujeme si i všechny varianty jména i příjmení
- **Král** může být v matrice zapsán jako **Kral, Krah, Kraal**
- často různá podoba zápisu u příjmení kde jsou „háčky“
- Marianna – Marie – Anna

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

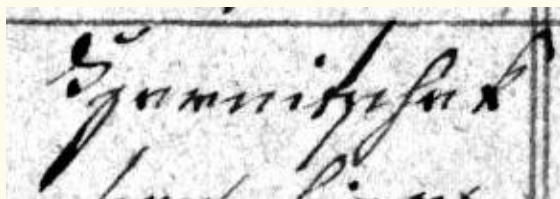
• 1759

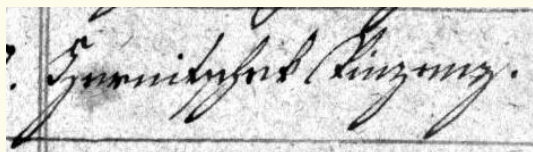
• 1773

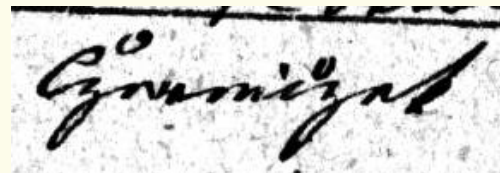
• 1804

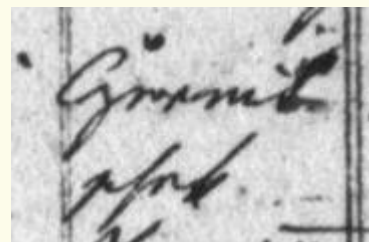
• 1813

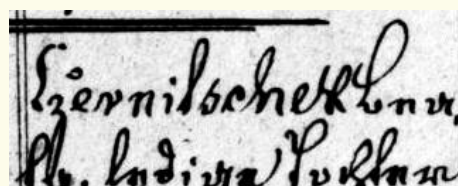
• 1834

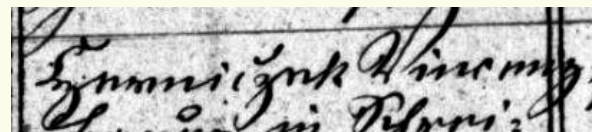
• 1840

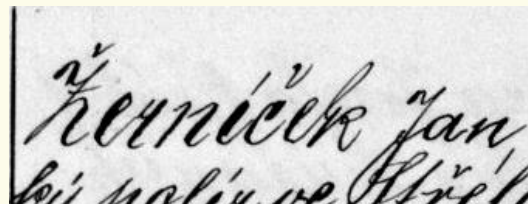
• 1873

• 1874

• 1910

8. chyba

✘ VZDÁVÁNÍ SE HNED PO PRVNÍM NEÚSPĚCHU

- nenajdu záznam = asi neexistuje
- nejde to přechít = končím, dál se nedostanu

PROČ JE TO PROBLÉM

- záznam může být v jiné farnosti, na chybějící stránce nebo pod jiným jménem

✓ jak na to správně

- jiné přístupy – dohledání sourozenců, matriky oddaných či zemřelých, sčítání lidu
- prohledání matrik okolních farností ([indexu](#))
- ZAO Zemský archiv Opava <https://digi2.archives.cz/da/>

PRAKTICKÁ UKÁZKA

[illegible]

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

PRAKTICKÁ UKÁZKA

<https://www.mza.cz/actapublica/matrika/detail/7524?image=216000010-000253-003373-000000-006481-000000-00-B05630-02010.jp2>

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

BUĎTE DETEKTIV,
NE SBĚRATEL!

Minulost nezmizela, jen čeká, až ji objevíš.

PŘÍŠTĚ...

SČÍTACÍ OPERÁTY A SOUPISY PODDANÝCH

DĚKUJI ZA POZORNOST
A NAVIDĚNOU PŘÍŠTÍ TÝDEN 😊